

Naar een toekomstgericht migratiebeleid

NOTITIE VOOR PROGRAMMA'S TWEDE KAMERVERKIEZINGEN 2023

1. EEN TOEKOMSTGERICHT, SAMENHANGEND EN MAATSCHAPPELIJK INGEBED MIGRATIEBELEID

Nederland moet een meer toekomstgericht, samenhangend en maatschappelijk ingebed migratiebeleid realiseren. Dat zorgt voor meer grip op migratie. 'Toekomstgericht' houdt in dat Nederland op een proactieve, realistische en op feiten gebaseerde wijze werkt aan de uitdagingen die migratie met zich brengt, voor morgen en overmorgen. Het is van belang dat die oplossingen 'in samenhang' worden bedacht en uitgevoerd: migratiebeleid staat niet los van arbeidsmarktbeleid, integratiebeleid, woonbeleid of buitenlandbeleid. Bovendien is samenhang nodig op verschillende schaalniveaus: lokaal, nationaal, Europees en internationaal. Met 'maatschappelijke inbedding' bedoelt de adviesraad een beleid dat in lijn is met de wensen en voorkeuren van mensen in de ontvangende samenleving en dat bovendien gericht is op wederkerige relaties tussen burgers en maatschappelijke organisaties enerzijds en nieuwkomers anderzijds.

Een minister van Migratie en Samenleven zou een dergelijk migratiebeleid kunnen vormgeven. Nu is het migratievraagstuk opgeknipt in deelonderwerpen die zijn belegd bij verschillende ministeries en commissies in het parlement. Daardoor wordt er langs elkaar heen gewerkt en gedebatteerd. Bovendien betekent migratie ook investeren in de ontvangende samenleving. Een minister van Migratie en Samenleven kan dit bij elkaar brengen.

Zorg daarbij wel dat burgers meer kunnen meebeslissen over migratiebeleid. Het is raadzaam als de overheid hier alvast een begin mee maakt door pilots op te zetten voor burgerberaden in het migratiebeleid, net zoals dat gebeurt op het terrein van klimaat.

Cruciaal is dat er een op feiten en cijfers gebaseerd maatschappelijk en politiek debat gevoerd wordt over de humanitaire, sociale en economische dimensies van migratie en over de omvang en vorm van migratie die ons land nodig heeft en wenst (zie paragraaf 5, Migratie in cijfers).

De Adviesraad Migratie heeft voor de programmacommissies van de Tweede Kamerverkiezingen van 22 november 2023 de belangrijkste aanbevelingen van recente adviezen op een rij gezet.

2. ARBEIDSMIGRATIE

Nederland kan meer grip hebben op arbeidsmigratie en zou moeten streven naar een 'zorgvuldig arbeidsmigratiebeleid', waarbij brede welvaart en niet enkel economische groei het uitgangspunt is. Er zijn terechte zorgen over de situatie van arbeidsmigranten: uitbuiting, slechte arbeidsomstandigheden en huisvestingsproblematiek. Tegelijkertijd is de verwachting dat het aanbod van EU-arbeidsmigranten gaat afnemen als gevolg van afnemende welvaartsverschillen.

Aandachtspunten voor beleid

Ontwikkel een langetermijnvisie voor arbeidsmigratie op basis van brede welvaart

- Het vaststellen van arbeidsmigratiebeleid moet passen binnen een bredere discussie over wat voor samenleving Nederland wil zijn, en welke economie daarbij past – in die volgorde. Het is van belang ons toekomstige arbeidsmigratiebeleid te ontwikkelen binnen een brede welvaartbenadering, waarbij rekening wordt gehouden met het hier en nu (de positieve en negatieve gevolgen voor migranten zelf en voor de ontvangende samenleving), later (wat zijn de gevolgen op de lange termijn?) en elders (dus ook met zendende landen).

(Adviesraad, [2021](#)).

Stel een permanente commissie in die adviseert over toekomstige arbeidsmigratie

- Er is in Nederland geen instantie die de regering structureel adviseert over toekomstige arbeidsmigratie. Gezien de complexiteit en de bijbehorende diversiteit aan belangen die moeten worden meegewogen is het van belang de regie hiervoor te beleggen bij een interdisciplinaire groep adviseurs bij de overheid of bij een onafhankelijk adviesorgaan. Nederland kan daarvoor lering trekken uit de Engelse *Migration Advisory Committee*. En ook uit Canada, waar meerjarenstudies naar demografische ontwikkelingen en burgerconsultaties leiden tot meerjarenplannen met streefcijfers, vastgesteld in het parlement.

(Adviesraad [2009](#), [2019](#), [2021](#)).

Arbeidsmigratiebeleid betekent arbeidsmarktbeleid intensiveren

- De overheid heeft voor grip op arbeidsmigratie binnen de EU geen directe beleidsknoppen. Er zijn echter wel instrumenten op andere beleidsterreinen. Denk aan het industriebeleid: zetten we bijvoorbeeld in op sectoren die afhankelijk zijn van migranten? Denk ook aan het arbeidsmarktbeleid. Een arbeidsmarkt met veel flex- en uitzendwerk is vaak wel aantrekkelijk voor arbeidsmigranten, maar minder voor mensen die al in Nederland wonen. De wetten, regels en afspraken op de arbeidsmarkt bepalen dus mede de patronen

van arbeidsmigratie. Provincies kunnen ervoor kiezen in hun structuurplannen wel of geen ruimte te bieden aan bedrijvigheid die vooral afhankelijk is van EU-arbeidsmigranten. En gemeenten kunnen bijvoorbeeld meer of minder vergunningen afgeven aan bedrijven die enkel arbeidsmigranten in dienst nemen.

- Specifieke aandacht vraagt de detachingsconstructie. Vooral praktisch geschoolde arbeidsmigranten met werkvergunningen in andere EU-landen krijgen met detachingsconstructies toegang tot Nederland die ze anders nauwelijks zouden hebben. Het gaat jaarlijks om 375.000 mensen. Detachering plaatst deze werknemers in een grote afhankelijkheidspositie. Nederland dient te zorgen voor eerlijke en duidelijke nationale en Europese regels rondom detachering en arbeidsvoorwaarden van (tijdelijke) arbeidsmigranten. Ook dient er scherper toezicht te worden gehouden op deze regelgeving.¹

(Adviesraad, [2022](#)).

Ontwikkel partnerschappen met zendende landen voor vakmigranten, te beginnen in de langdurige zorg

- Partnerschappen met zendende landen van buiten de EU voor 'vakmigranten' vanaf mbo niveau-3 kunnen bijdragen aan het tegengaan van huidige en toekomstige personeelstekorten. In de langdurige zorg zijn veel vacatures en de verwachting is dat dit aantal tot 2050 verder zal toenemen. Gelet op het belang van langdurige zorg voor ons welzijn kunnen als eerste partnerschappen worden ontwikkeld in de langdurige zorg.
- Gerichte arbeidsmigratie door middel van partnerschappen moet onderdeel uitmaken van een breder palet aan arbeidsmarktmaatregelen om de (verwachte) personeelstekorten tegen te gaan, zoals investeringen in de kwaliteit van werk en in mensen die al in Nederland zijn. De Nederlandse overheid dient het initiatief en de regie voor uitnodigend, zorgvuldig arbeidsmigratiebeleid voor de langdurige zorg naar zich toe te trekken. Deze partnerschappen moeten aan de eisen voldoen van brede welvaart.

(Adviesraad, [2022](#)).

¹ De Adviesraad komt nog dit jaar met een advies over EU-detacheringen.

3. ASIELMIGRATIE

Er zijn nauwelijks legale mogelijkheden om internationale bescherming te zoeken. Daarom komen de meeste asielzoekers ongecontroleerd naar de EU. Nederland worstelt net als andere lidstaten met het onvoorspelbare verloop van irreguliere migratie. Dat draagt bij aan het beeld dat migratie 'ons overkomt' en voedt het streven om er meer grip op te krijgen. Die onvoorspelbaarheid vormt echter een constante: pieken en dalen in het aantal asielzoekers dat naar de EU en Nederland komt, zijn van alle tijden. De overheid moet zich daar beter op voorbereiden door een toekomstbestendig asielbeleid te ontwikkelen, zodat we uit de continue crisistoestand kunnen komen.

Aandachtspunten voor beleid

Blijven investeren in humaner, eerlijker en effectiever EU-asielbeleid

- Het is van groot belang dat het gemeenschappelijke Europese asielbeleid weer, en beter, gaat functioneren. Het langverwachte EU-pact Migratie en Asiel is een eerste stap in de goede richting. De inzet van Nederland zou zich hierbij vooral moeten richten op:
 - Het verstevigen en verbeteren van wat er al is bereikt: implementatie, monitoring en naleving van bestaande EU-regelgeving
 - Een daadwerkelijk functionerend en goed uitvoerbaar alternatief voor het Dublin-systeem
 - Het bieden van meer legale mogelijkheden voor arbeidsmigratie. Duitsland is een goed voorbeeld. Dat land ontwikkelt een flexibeler arbeidsmigratiebeleid om gericht tekorten aan laaggeschoolde werknemers op de arbeidsmarkt aan te pakken. Daarbij wordt specifiek gekeken naar landen van herkomst van kansarme asielzoekers zoals de Westelijke Balkanlanden
 - De roep om asielaanvragen buiten de EU te beoordelen (*external processing*) klinkt steeds luider. Afgezien van allerlei praktische obstakels, bieden bestaande EU-afspraken en clausules in internationale verdragen op dit moment geen wettelijke basis om in landen buiten de EU asielcentra in te richten waar namens of door EU-lidstaten asielaanvragen in behandeling worden genomen.
- Regelmatig worden migranten aan de EU-buitengrenzen geweigerd en teruggestuurd zonder dat ze de kans krijgen asiel aan te vragen. Dat is in strijd met internationaal recht en gaat vaak gepaard met geweld. EU-buitengrenzen zijn ook de onze. Nederland moet alles doen wat redelijkerwijs binnen zijn vermogen ligt om schendingen van mensenrechten aan de EU-buitengrenzen te voorkomen of de schade ervan te beperken. Dat kan door actiever onderzoek te doen als Nederland bijdraagt aan EU-grensbeheer of Frontex-operaties met landen van buiten de EU, duidelijke afspraken te maken over

verantwoordelijkheden en de rechten te verbeteren van migranten die bij het bewaken van de EU-buitengrenzen met misstanden te maken hebben gekregen.

(Adviesraad [2010](#), [2019](#), [2020](#), [2022](#)).

Zorg voor een goed uitvoerbare spreidingswet en kwalitatief goede opvang

- De opvang van asielzoekers wordt in Nederland steevast als crisis aangepakt, omdat het bestaande systeem niet werkt. Meer dan de helft van de gemeenten stelt geen duurzame opvangvoorzieningen beschikbaar, en de opvang is niet eerlijk over het land verdeeld. De continue crisisaanpak gaat ten koste van de kwaliteit van de opvang en bezorgt asielzoekers een valse start. Ook zet die aanpak het maatschappelijk en politiek draagvlak voor de opvang voortdurend onder druk.
- Een goede spreidingswet is noodzakelijk. Daarom pleit de adviesraad voor een wettelijke taakstelling voor *alle* gemeenten, naar rato van het inwoneraantal, vergelijkbaar met de bestaande wettelijke taakstelling en verdeelsystematiek voor het huisvesten van statushouders. Die taakstelling voor statushouders is algemeen geaccepteerd en werkt naar behoren. Een dergelijk systeem geeft direct duidelijkheid over de taakstelling, is eenvoudig en transparant. Ook spreekt het daadwerkelijk de onderlinge solidariteit tussen gemeenten aan, want iedere gemeente moet meedoen. Dat werkt alleen als zij de ruimte krijgen om te bepalen *hoe* zij die opvangvoorzieningen samen met andere gemeenten in de regio zo kunnen realiseren dat ze goed zijn ingebed in de lokale samenleving. Dat komt het maatschappelijk draagvlak voor de asielopvang ten goede.

(Adviesraad [2017](#), [2022](#), [2023](#)).

Fundamentele rechten waarborgen

- Als hoeder van de democratische rechtstaat zou de overheid maatschappelijke kwesties moeten proberen op te lossen door middel van zorgvuldig afgewogen wetgeving en beleid waarbij fundamentele rechten worden gewaarborgd, zeker als het gaat om hereniging van gezinnen als al is beslist dat de hoofdpersoon in Nederland mag blijven. Bewust over de grenzen van het recht heengaan kan ontwrichtend werken. De kans is dan immers reëel dat de rechter een streep door de regelgeving zet, waardoor het migratiebeleid elke keer op korte termijn en ad hoc moet worden aangepast. Van een toekomstgericht en duurzaam migratiebeleid is geen sprake als het strijdig is met internationale en Europese regelgeving.
- In dit kader is het ook van groot belang dat EU-richtlijnen tijdig en volledig worden geïmplementeerd in de nationale regelgeving en praktijk. Nu wordt nog te vaak gekozen voor een minimale implementatie, waarbij de bestaande nationale regelgeving zo veel mogelijk in stand blijft. Dat kan ertoe leiden dat de Nederlandse (rechts)praktijk jarenlang afwijkt van fundamentele waarborgen die richtlijnen aan migranten bieden. De overheid zou nationale regelgeving zo spoedig mogelijk en met voorrang moeten aanpassen als fundamentele rechten van mensen in het geding zijn.

(Adviesraad [2023](#)).

Terugkeer vooral stimuleren via partnerschappen met landen van herkomst en experimenteren met alternatieven voor bewaring

- De overheid moet zich blijven inzetten om afspraken over terugkeer te maken in partnerschappen met landen waar migranten vandaan komen. Zij kan meer consequenties verbinden aan het niet terugnemen door herkomstlanden van uitgeprocedeerde asielzoekers of andere migranten die hier niet (langer) rechtmatig verblijven. Maar als Nederland in die relaties eenzijdig focust op terugkeer en het tegengaan van irreguliere migratie, bereikt het niets. Het is vooral zaak gedeelde belangen centraal te stellen: handel, hulp, steun bij opvang, tijdelijke en circulaire arbeidsmigratie etc. Alleen dan kan een 'strategische landenbenadering migratie' effectief zijn.
- Migranten die niet rechtmatig in Nederland verblijven, moeten Nederland verlaten, bij voorkeur zelfstandig, desnoods gedwongen. Het kan noodzakelijk zijn om hen daarvoor vast te zetten, maar alleen als allerlaatste middel. Maar of migranten die moeten vertrekken dat ook echt doen is vooral afhankelijk van persoonlijke omstandigheden, die de Nederlandse overheid maar beperkt met beleid kan beïnvloeden. We weten nog te weinig over de effectiviteit van lichtere maatregelen. De overheid moet meer gaan experimenteren met het toepassen van alternatieven, zoals het opleggen van een meldplicht, borgsom, garantstelling of het innemen van reisdocumenten. Als vastzetten echt noodzakelijk is, moet de migrant vooral worden gestimuleerd om alsnog zelfstandig te vertrekken. Daarnaast moeten de organisaties die migranten vastzetten beter met elkaar gaan samenwerken, zodat ze van elkaar kunnen leren.

(Adviesraad [2015](#), [2021](#)).

4. SAMENLEVEN

De toenemende verscheidenheid brengt ook in Nederland uitdagingen met zich voor het samenleven. Dat vraagt om blijvende aandacht en inzet, zowel van migranten als van de ontvangende samenleving. Onbegrip en spanningen tussen nieuwkomers en mensen die hier al wonen kunnen worden beperkt als ze elkaar ontmoeten en leren kennen. Taal speelt daarbij een cruciale rol. Daarnaast moet er in het nationale migratiebeleid meer aandacht komen voor inspirerende lokale initiatieven die de sociale inbedding van nieuwkomers en beter samenleven bevorderen, zoals voldoende en betaalbare huisvesting voor iedereen. De zorgen van burgers over migratie moeten serieus genomen worden. Die hangen vaak samen met onderliggende maatschappelijke zorgen over volkshuisvesting, toegang tot en kwaliteit van zorg en onderwijs, samenleven, en de rol van de politiek in het algemeen.

Aandachtspunten voor beleid

Inburgering: investeren in mensen, differentiëren naar behoeften

- Inburgering is voor migranten en de ontvangende samenleving net zo belangrijk als andere publieke diensten zoals gezondheidszorg of basisonderwijs. Daarom moeten aan het inburgeringsonderwijs hoge, landelijke kwaliteitseisen worden gesteld. Het toezicht erop zou niet moeten worden overgelaten aan een private partij, maar zou bij de Onderwijsinspectie moeten worden belegd.
- Verplichte inburgering zou minder op dwingen en straffen en meer op aanmoedigen en belonen moeten worden gebaseerd, door vooral positieve prikkels in te bouwen, bijvoorbeeld door de mogelijkheid te bieden het examen op een geschaald taalniveau af te nemen.
- Om frictie met het EU-recht te voorkomen moet het mogelijk zijn (zonder boetes) van trajecten te wisselen, af te schalen naar een lager taalniveau en ontheffing te krijgen op grond van individuele omstandigheden.
- Ook migranten die wettelijk niet verplicht zijn om in te burgeren, kunnen uiteindelijk langdurig in Nederland blijven wonen. Denk daarbij aan de aanzienlijke groep arbeidsmigranten uit Polen en andere Midden- en Oost-Europese landen of Oekraïense ontheemden. Als zij de Nederlandse taal niet machtig zijn, belemmert dat hun mogelijkheden om deel te nemen aan de samenleving. Daarom moeten de mogelijkheden worden onderzocht hen tot vrijwillige inburgering te verleiden.² In Duitsland wordt meer geïnvesteerd in deze groepen.

(Adviesraad [2019](#), [2020](#), [2021](#), [2021\(2\)](#), [2022](#))

² De Adviesraad is met een project over dit onderwerp gestart. Afronding daarvan is voorzien in mei 2024.

Zorg voor minder kapitaalvernietiging bij asielmigranten

- Asielzoekers hebben te maken met lange procedures en mogen de eerste zes maanden niet werken, daarna slechts 24 weken in een tijdsbestek van 52 weken. Nederland kan lessen trekken uit de opvang en activering van Oekraïense ontheemden die – anders dan asielzoekers – geen werkvergunning in Nederland nodig hebben. Daarom heeft een aanzienlijk deel van hen werk gevonden in Nederland. De wettelijke 24-weeken bepaling moet worden geschrapt. Op het moment dat asielzoekers mogen werken en een bijdrage leveren aan de samenleving zijn mensen positiever over immigratie. Meer fundamenteel kan de vraag gesteld worden of asielzoekers in specifieke gevallen en/of beroepen niet toegelaten zouden kunnen worden als arbeidsmigranten, wat mogelijk het asielsysteem zou kunnen ontlasten.

(Adviesraad [2022](#)).

Ondersteun lokale projecten voor huisvesting aandachtsgroepen

- Asielzoekers die een asielvergunning hebben gekregen (statushouders) moeten zo snel mogelijk inburgeren en integreren in onze samenleving. Om actief te kunnen deelnemen moeten zij niet te lang in de COA-opvang verblijven. Dat belemmert hun integratie in de Nederlandse samenleving en houdt plekken bezet voor nieuwe asielzoekers, die daardoor zijn aangewezen op noodopvang.
- De uitstroom van statushouders uit de opvang moet op verschillende manieren worden gestimuleerd. Er moet structureel worden geïnvesteerd in flexibele huisvesting voor verschillende groepen spoedzoekers, waaronder statushouders. En het Rijk zou lokale initiatieven voor het huisvesten van (alle) aandachtsgroepen meerjarig financieel moeten ondersteunen. Op het gebied van opvang moet echt werk worden gemaakt van een robuust asielstelsel. Tot slot zou de informatie-uitwisseling tussen het COA en gemeenten moeten worden verbeterd, zodat gemeenten sneller en gericht kunnen kiezen tussen de verschillende mogelijkheden voor het huisvesten van statushouders.

(Adviesraad [2022](#), [2022\(2\)](#)).

Ontwikkel een langetermijnvisie op tijdelijke bescherming

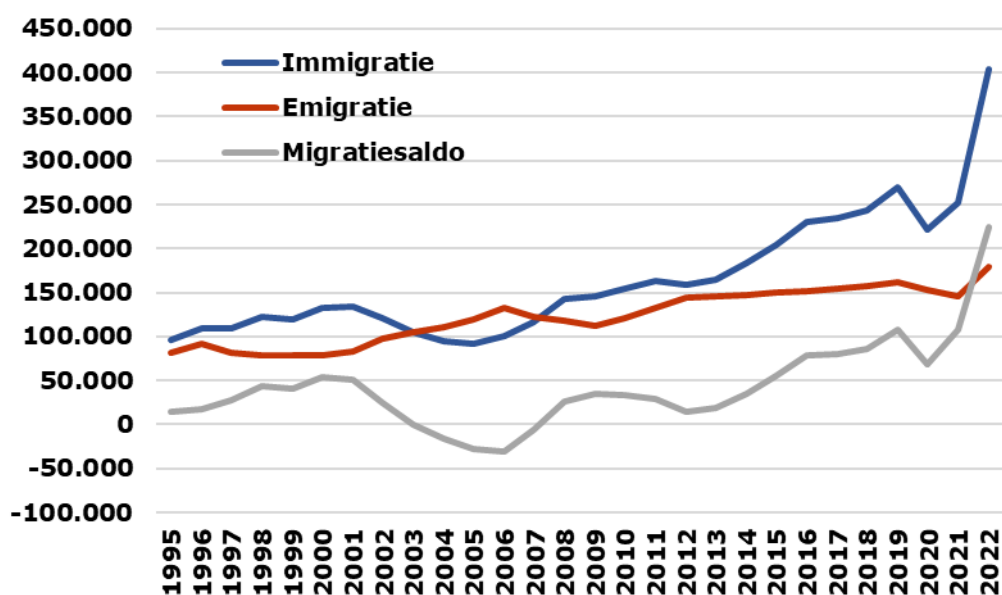
- De tijdelijke bescherming die Oekraïense ontheemden in Nederland genieten, begint te knellen. Het vraagt veel van hen én van de Nederlandse samenleving. Die tijdelijkheid en de onzekerheid over hun verblijfsstatus na beëindiging van de bescherming leiden tot knelpunten in de opvang, zorg, onderwijs en werk. De overheid zou de komst van Oekraïners moeten aangrijpen om een langetermijnvisie op tijdelijke bescherming te ontwikkelen. Dat begint met het geven van duidelijkheid over verblijf en terugkeer. Bij voorkeur in Europees verband, maar als dat niet (tijdig) lukt, moet Nederland daar zelf besluiten over nemen. Er moet in ieder geval aandacht worden besteed aan:
 - De ongelijke behandeling van Oekraïense ontheemden en asielzoekers
 - Het (onder)benutten van competenties van migranten op het werk. Nu nog werken te veel Oekraïense ontheemden in laagbetaalde arbeid en onder hun niveau.
 - Het gebrek aan structurele huisvestingsmogelijkheden voor mensen die tijdelijk woonruimte nodig hebben (Adviesraad [2022](#), [2023](#)).

5. Migratie in cijfers

Toename van inwoners in Nederland door positief migratiesaldo

Over de periode 1995-2021 vestigden zich ruim vier miljoen mensen in Nederland. In diezelfde periode vertrokken er ook weer ruim drie miljoen. Nederland kent sinds ongeveer 2008 een positief migratiesaldo. Dat betekent dat er meer mensen naar Nederland toe migreren dan dat er uit Nederland emigreren. Alleen van 2003 tot en met 2007 was het migratiesaldo negatief: er waren toen minder immigranten dan emigranten (Figuur 1). De sterke toename van de immigratie na 2021 heeft vooral te maken met de komst van ruim 90.000 Oekraïense ontheemden.

Figuur 1: Immigratie en emigratie, 1995-2022

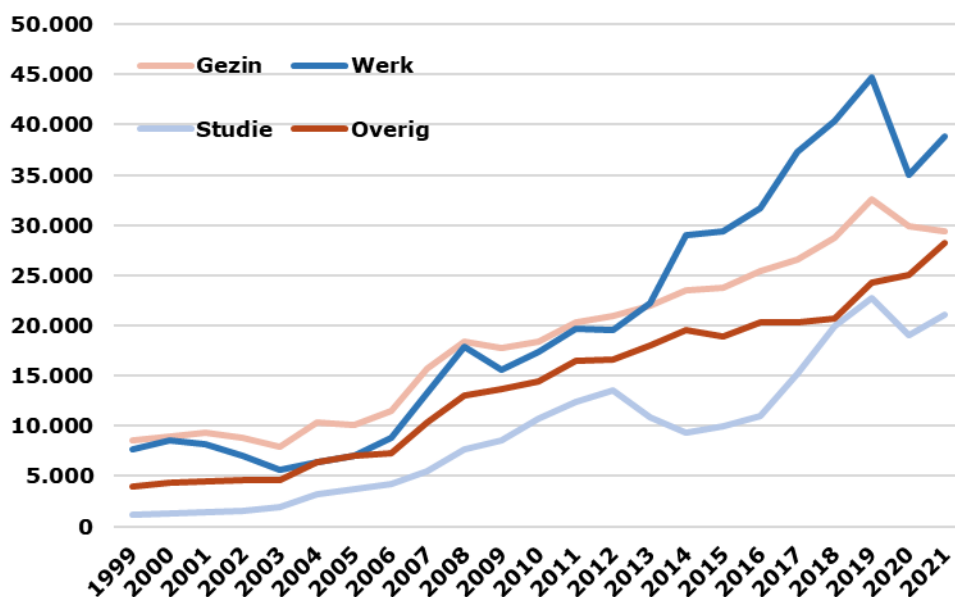

Bron: [CBS StatLine](#), bewerking Adviesraad Migratie

Meerderheid migranten in Nederland afkomstig uit EU

De migratie van EU-burgers naar Nederland is geleidelijk sterk gestegen sinds de uitbreiding van het aantal EU-lidstaten in 2004 en 2007. Figuur 2 laat, los van een 'dip' veroorzaakt door de coronapandemie, een vrijwel continue, opgaande lijn zien voor alle vormen van migratie vanuit de EU naar Nederland. Arbeidsmigratie is voor EU-burgers de meest voorkomende reden om naar Nederland te migreren en daar is ook de grootste stijging te zien. De stijging van gezinsmigratie van EU-burgers was in de afgelopen twee decennia geleidelijk, terwijl de stijging bij studiemigratie is onderbroken door een periode met lagere aantallen.

Figuur 2: Migratie van EU-burgers naar Nederland (exclusief Nederlanders) naar verblijfsdoel, 1999-2020

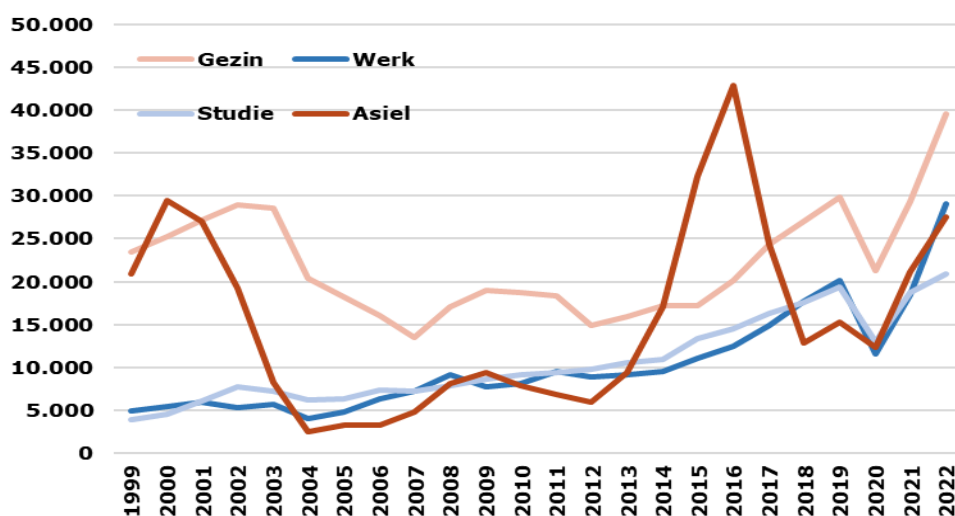

Bron: [CBS StatLine](#), bewerking Adviesraad Migratie

Schommelingen in aantallen migranten van buiten de EU

De komst van migranten van buiten de EU fluctueert sterker dan die van EU-migranten en dan met name die van asiel- en gezinsmigranten (Figuur 3). Door conflicten in de hoorn van Afrika en Afghanistan kwamen er in de periode rond 2000 meer asielmigranten naar Nederland. En er was een piek in 2015/2016 door het oorlogsgeweld in Syrië. De jaarlijkse schommelingen in het aantal niet-EU-migranten dat naar Nederland kwam voor werk of studie zijn zeer beperkt, behalve ten tijde van de coronapandemie. De grootste aantallen migranten komen dus van binnen de EU, maar de schommelingen bij niet-EU-migranten zijn groter.

Figuur 3: Migratie van niet-EU-burgers naar Nederland naar verblijfsdoel, 1999-2022

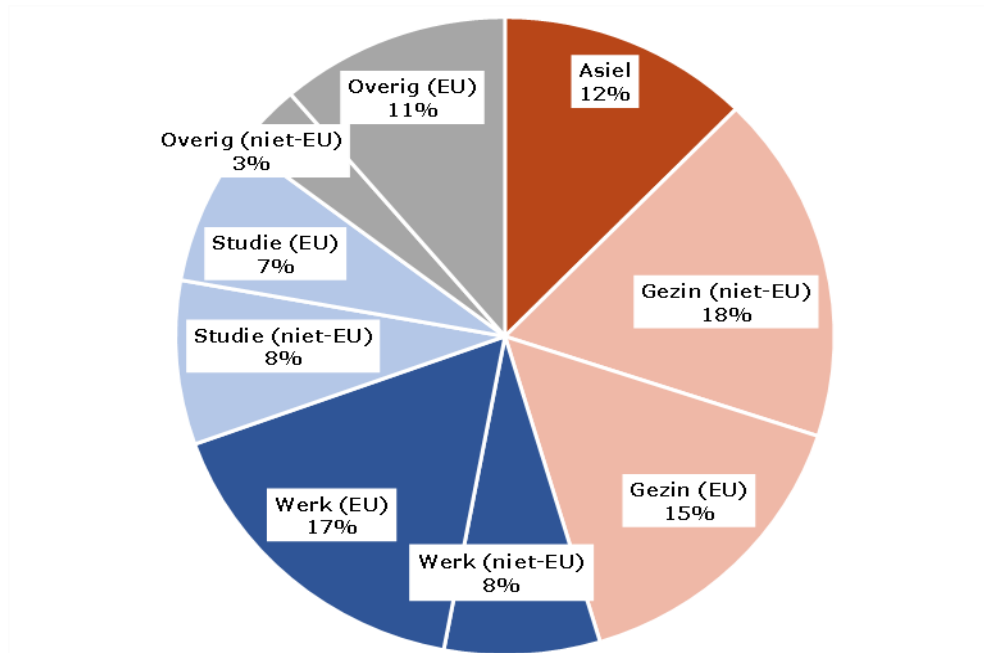

Bron: [CBS StatLine](#), bewerking Adviesraad Migratie

Gezin, werk en studie voornaamste migratiemotieven

Figuur 4 toont de redenen waarom niet-Nederlanders naar Nederland zijn gemigreerd in de periode 1999-2020. In de figuur zijn zowel de motieven van EU-migranten als niet-EU-migranten opgenomen. De meest voorkomende reden om naar Nederland te migreren was (reguliere) gezinsmigratie (33%), gevolgd door werk (24%), studie (16%) en asiel (12%).³

Figuur 4: Migratiemotieven niet-Nederlanders, 1999-2020

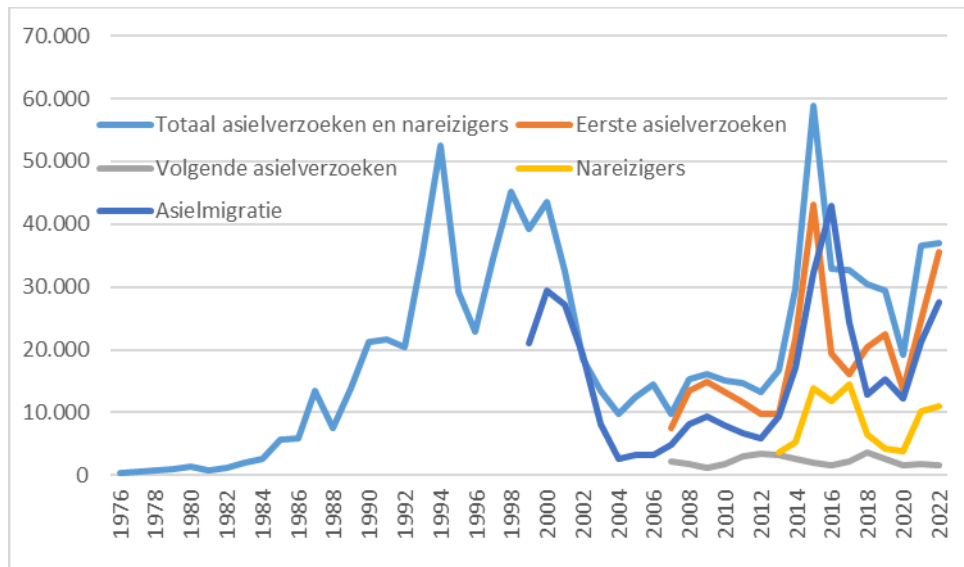
Grote variatie in asielaanvragen

Figuur 5 toont de ontwikkeling van het aantal ingediende asielverzoeken in Nederland en het aantal nareizigers in de periode 1975-2021.⁴ Figuur 5 illustreert de veranderlijkheid in het jaarlijks aantal ingediende asielverzoeken. Er zijn meerdere pieken te zien in de periode van de oorlog in het voormalige Joegoslavië in de jaren '90 van de vorige eeuw en tijdens de migratiecrisis in 2015/2016.

³ Het percentage asiel (12%) bestaat uit eerste asielaanvragen en vervolgaanvragen van hoofdpersonen en verzoeken om gezinshereniging ten behoeve van nareizende gezinsleden.

⁴ Sinds 2007 kunnen de cijfers worden uitgesplitst naar eerste en vervolgaanvragen en sinds 2013 worden nareizigers apart gerapporteerd, terwijl die voorheen als eerste aanvragen werden geteld. De beste indicatie van asielmigratie is door te kijken naar eerste aanvragen en nareizigers, want bij vervolgaanvragen komt het regelmatig voor dat men in de tussenliggende periode Nederland niet heeft verlaten (en dan is er dus feitelijk geen sprake van migratie).

Figuur 5: Asielverzoeken en nareizigers, 1975-2022⁵

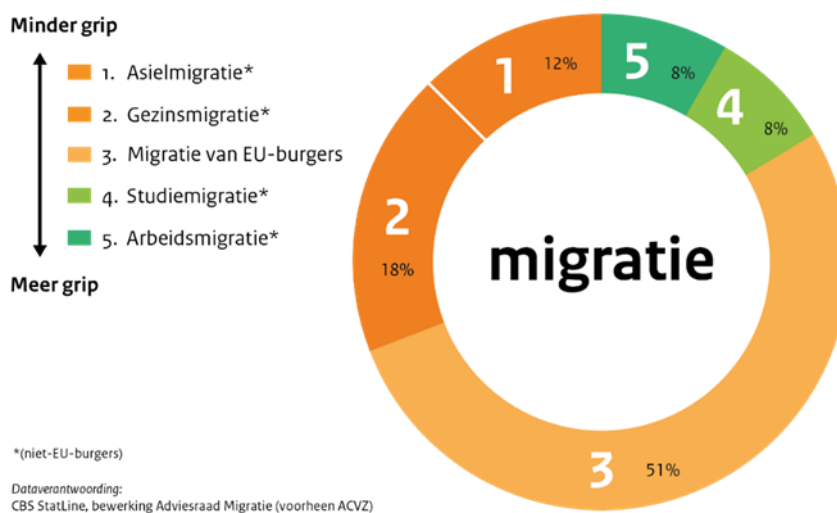

Bron: [CBS Statline](#), bewerking Adviesraad Migratie

Verschillen in mogelijke grip op migratie(vormen)

Migratie kent veel vormen. Van arbeids- en studiemigratie tot asiel- en gezinsmigratie. De grootste groep migranten in Nederland komt uit andere EU-landen (51%) (zie figuur 6), gevolgd door gezinsmigratie (18%). Asielmigratie vormt met gemiddeld 12% per jaar een kleiner deel van de totale migratie naar Nederland, maar krijgt veel politieke en media-aandacht. De kleuren in figuur 6 geven aan hoeveel grip de nationale overheid kan hebben op de betreffende migratievorm.

Figuur 6: Aandeel per migratievorm in de totale migratie en de mogelijke grip per migratievorm

Bron: CBS StatLine,⁶ bewerking Adviesraad Migratie

⁵ De cijfers voor 2022 zijn voorlopig.

⁶ De gegevens zijn afkomstig uit twee verschillende tabellen: [EU/EFTA](#) en [niet-EU/EFTA](#).

De Adviesraad Migratie

De Adviesraad Migratie is een onafhankelijk adviesorgaan, dat is ingesteld bij wet. De raad adviseert regering en parlement in brede zin over migratie. De advies- en kennisproducten gaan over wetgeving, beleid en strategie.

Colofon

'Naar een toekomstgericht migratiebeleid'

Uitgave van de Adviesraad Migratie, Den Haag 2023

Adviesraad Migratie

Koningskade 4

2596 AA Den Haag

www.adviesraadmigratie.nl

secretariaat@adviesraadmigratie.nl

06 - 46 84 09 07